

Anmeldelse af 'Den Rejsende'

'Den Rejsende', Ulrich Alexander Boschwitz

På dansk ved Ann-Claire Olsen. Roman, Forlaget KLARA W. Udkommet på dansk 2022

Af Elsebeth Strange.

'Den Rejsende' af Ulrich Alexander Boschwitz beskriver stemningen i Tyskland i dagene omkring den 9. november 1938.

Vi følger den velkonsoliderede jødiske forretningsmand, Otto Silbermann, der i løbet af tre til fire dage gennemlever sit livs mareridt på en flugt mellem Tysklands storbyer.

Hele atmosfæren i Berlin er uvirkelig og urolig, nervøs og ængstelig. Omgivelserne i Silbermanns ejendom har indtaget en høflig men afmålt attitude. Uvished og mistænksomhed har sneget sig ind overalt.

Bogen beskriver minutøst og langt den tiltagende psykiske forvirring hos hovedpersonen. Silbermann mister gradvis sin dømmekraft i forbindelse med den brutale afvikling af hans forretning. Et gennemgående tema bliver penge. — Tusindvis af mark, der er udkommet fra opløsningen af hans firma og som Silbermann bærer med sig i en mappe. Pengesummen er et tveægget sværd, der rummer muligheder, men er ubekvem og mistænkelig.

Det bliver togene, som bliver ramme for den endeløse, klaustrofobiske og mareridtsagtige rejse mellem tyske storbyer for om muligt at komme over grænsen til Frankrig eller Belgien. Mistænksomheden og utrygheden ved enhver person stiger gradvist. Glemsomhed og forvirring gør Silbermann handlingslammet. Bogen beskriver detaljeret en person, som under pres går i opløsning og mister sin selvbeherskelse og dømmekraft.

Ethvert medmenneskeligt tegn bliver en mulig redningsplanke, og Silbermann presser flere gang sine omgivelser med store pengebeløb til at hjælpe sig. Et muligt men højst risikabelt flugtforsøg ved den belgiske grænse fører til at blive eskorteret tilbage til Tyskland, og det bliver klart, at den store kapital ikke kan bringe ham i sikkerhed. Paranoia og vrangforestillinger over andre jøder udløser antisemitiske – og skamfulde tanker. Træthed og håbløshed overmander Silbermann, som i toget bliver frastjålet sin mappe. Desperation over at indse sin magtesløshed i forbindelse med at ville anmelde tyveriet giver anledning til

absurde situationer. Silbermann mister alle hæmninger og selvbeherskelse – og han drives ud i et personligt sammenbrud.

Den Rejsende' er en god og spændende bog med appel til en stor læserskare – en bog som det er vanskeligt at lægge fra sig. Formatet er handy, papir og trykning særdeles behageligt men et lille suk med hensyn til korrektoren, som forlaget kunne have ydet større opmærksomhed. U.A.B. skriver delvis på personligt stof. Bogen udkom på engelsk i 1940 og posthumt på tysk i 2018.

Af en mail fra en læser, hvis navn er kendt af redaktionen: „Jeg har netop afsluttet læsningen af “Den Rejsende”, som er den koldeste bog jeg har læst i årtier. Kold fordi manglen på medmenneskelighed og forståelse slår ud i et konglomerat af forfølgelse, misundelse, brutalitet, forbryderiskhed, latterliggørelse, forhånelse, selvtilfredshed hos de herskende, — godt, at KLARA W fik den udgivet på dansk. Gid den må slå alle salgsrekorder.